

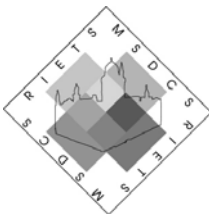
Kollel Yom Rishon

Carrying On Shabbos

1. Gemara Rosh HaShana 29b
2. Rambam Hilchos Shofar 2:8
3. Yerushalmi Rosh HaShana 4:1
4. Rambam Hilchos Shofar 2:6
5. Gemara Succah 42b
6. Gemara Megilla 4b
7. Gemara Pesachim 65b
8. Gemara Beitzah 17b
9. Gemara Shabbos 96a
10. Yerushalmi Shabbos 11:1

Rabbi Zevulun Charlop

Sunday, January 2, 2005

A Project of the Max Stern Division of Communal
Services-RIETS,
An Affiliate of Yeshiva University
With appreciation to the RIETS Rabbinic Alumni Association

1 תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף כט עמוד ב

משנה: יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין, אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. אמר רבי אלעזר: לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד. אמרו לו: אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין. ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה: שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא - תוקעין, וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד.

גמרא: מנא הני מילי? אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא: כתוב אחד אומר +ויקרא כג+ שבתון זכרון תרועה, וכתוב אחד אומר +במדבר כט+ יום תרועה יהיה לכם. לא קשיא; כאן - ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן - ביום טוב שחל להיות בחול. אמר רבא: אי מדאורייתא היא - במקדש היכי תקעינן? ועוד: הא לאו מלאכה היא דאצטריך קרא למעוטי, דתנא דבי שמואל: +במדבר כט+ כל מלאכת עבודה לא תעשו - יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת, שהיא חכמה ואינה מלאכה. אלא אמר רבא: מדאורייתא מישרא שרי, ורבנן הוא דגזור ביה, כדרבה. דאמר רבה: הכל חייבין בתקיעת שופר, ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר, גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד, ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דלולב, והיינו טעמא דמגילה.

2 רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ב הלכה ח

כשגזרו שלא לתקוע בשבת לא גזרו אלא במקום שאין בו בית דין, אבל בזמן שהיה המקדש קיים והיה בית דין הגדול בירושלם היו הכל תוקעין בירושלם בשבת כל זמן שבית דין יושבין, ולא אנשי ירושלם בלבד אלא כל עיר שהיתה בתוך תחום ירושלם, והיתה רואה ירושלם לא שתהיה בתוך הנחל, והיתה שומעת קול תקיעת ירושלם לא שתהיה בראש ההר, והיתה יכולה לבוא בירושלם לא שיהיה נהר מפסיק ביניהם, אנשי אותה העיר היו תוקעים בשבת כירושלם, אבל בשאר ערי ישראל לא היו תוקעין. השגת הראב"ד: כשגזרו שלא לתקוע בשבת לא גזרו אלא במקום שאין בו בית דין. א"א ההפוכין שהפך זה המחבר את הענינים ולא הביא אותם כסדר התלמוד הם גרמו לו לשנות הדברים ממה שהן והיה לו לומר בכאן אסרו בתחלה לתקוע בעיר אפילו בירושלים אבל במקדש היו תוקעין וכו' אבל משחרב בית המקדש וכו' ואע"פ שאין צורך להזכיר כלל, וגם בזה טעה כי בזמן בית המקדש לא היו תוקעין אלא במקדש אבל משחרב תוקעין כל הסמוך לה.

3 תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פרק ד הלכה א

משנה: יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי התקין שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין אלא ביבנה בלבד אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין

גמרא: יום טוב של ראש השנה כו' רבי אבא בר פפא א"ר יוחנן ורשב"ל הוון יתיבין מקשיי אמרין תנינן יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה אין דבר תורה הוא אף בגבולין ידחה אין לית הוא דבר תורה אף במקדש לא ידחה עבר כהנא אמרין הא גברא רבה דנישאל ליה אתון שאלון ליה אמר לון כתוב אחד אומר יום תרועה וכתוב אחר אומר זכרון תרועה הא כיצד בשעה שהוא חל בחול יום תרועה בשעה שהו' חל בשבת זכרון תרועה מזכירין אבל לא תוקעין ר' זעורה מפקד לחברייה עולון ושמעון קליה דרבי לוי דרש דלית איפשר דהוא מפיק פרשתיה דלא אולפן ועל ואמר קומיהון כתוב אחד אומר יום תרועה וכתוב אחר אומר זכרון תרועה הא כיצד בשעה שהוא חל בחול יום תרועה בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה מזכירין אבל לא תוקעין מעתה אף במקדש לא ידחה תנא באחד לחדש מעתה אפילו במקום שהן יודעין שהוא באחד לחדש ידחה תני ר"ש בן יוחי והקרבתם במקום שהקרבתם קריבין אמרין חברייה קומי רבי יונה והכתיב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו' אמר לון זו את מעביר בארצכם הא אחרת לא אמרין ליה או נאמר זו אתם מעבירין בארצכם הא אחרת בין בארץ בין בחוצה לארץ אמר ר' יונה אילו הוה כתיב תעבירו שופר בארצכם הייתי אומ' כאן מיעט ובמקו' אחר ריבה אלא בכל ארצכם כאן ריבה ובמקום אח' מיעט

4 רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ב הלכה ו

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין בשופר בכל מקום, אף על פי שהתקיעה משום שבות ומן הדין היה שתוקעין יבא עשה של תורה וידחה שבות של דבריהם, ולמה אין תוקעין גזירה שמא יטלנו בידו

ויוליכנו למי שיתקע לו ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, או מוציאו מרשות לרשות ויבא לידי איסור סקילה, שהכל חייבים בתקיעה ואין הכל בקיאי לתקוע.

5 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מב עמוד ב

משנה. לולב וערבה - ששה ושבעה, ההלל והשמחה - שמונה. סוכה וניסוך המים - שבעה. החליל - חמשה וששה. לולב שבעה כיצד? - יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת - לולב שבעה, ושאר כל הימים ששה. ערבה שבעה כיצד? - יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת - ערבה שבעה, ושאר כל הימים - ששה. מצות לולב כיצד (בשבת)? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת מוליכין את לולביהן להר הבית, והחזנין מקבלין מהן וסודרין אותן על גבי איצטבא, והזקנים מניחין את שלהן בלשכה. ומלמדין אותם לומר: כל מי שמגיע לולבי לידו - הרי הוא לו במתנה. למחר משכימין ובאין, והחזנין זורקין אותם לפנייהם והן מחטפין ומכין איש את חברו. וכשראו בית דין שבאו לידי סכנה - התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו. **גמרא:** אמאי? טלטול בעלמא הוא, ולידחי שבת! - אמר רבה: גזרה שמא יטלנו בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דשופר, והיינו טעמא דמגילה.

6 תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ד עמוד ב

דכולי עלמא מיהא מגילה בשבת לא קרינן, מאי טעמא? אמר רבה: הכל חייבין בקריאת מגילה (ובתקיעת שופר), ואין הכל בקיאים במקרא מגילה, גזירה שמא יטלנה בידו וילך אצל בקי ללמוד, ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דשופר, והיינו טעמא דלולב.

7 תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סה עמוד ב

משנה. אלו דברים בפסח דוחין את השבת: שחיתתו, וזריקת דמו, ומיחוי קרביו, והקטרת חלביו. אבל צלייתו והדחת קרביו - אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום, וחתיכת יבלתו - אין דוחין את השבת. רבי אליעזר אומר: דוחין. אמר רבי אליעזר: והלא דין הוא: מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה - דוחה את השבת, אלו שהן משום שבות - לא ידחו את השבת? אמר לו רבי יהושע: יום טוב יוכיח, שהתירו בו משום מלאכה ואסור בו משום שבות. אמר לו רבי אליעזר: מה זה יהושע? מה ראייה רשות למצוה? השיב רבי עקיבא ואמר: הזאה תוכיח, שהיא משום מצוה, והיא משום שבות - ואינה דוחה את השבת. אף אתה אל תתמה על אלו, שאף על פי שהן משום מצוה והן משום שבות - לא ידחו את השבת. אמר לו רבי אליעזר: ועליה אני דן, ומה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת - הזאה שהיא משום שבות אינו דין שדוחה את השבת? אמר לו רבי עקיבא: או חלוף; מה אם הזאה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת, שחיטה שהיא משום מלאכה - אינו דין שלא תדחה את השבת. אמר לו רבי אליעזר: עקיבא, עקרת מה שכתוב בתורה + במדבר טו במועדו - בין בחול בין בשבת. אמר לו: רבי, הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה! כלל אמר רבי עקיבא: כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת - אינה דוחה את השבת. שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת - דוחה את השבת.

גמרא. תנו רבנן: הלכה זו נתעלמה מבני בתירא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו: כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל, והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. שלחו וקראו לו. אמרו לו: כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת. אמרו לו: מנין לך? אמר להם: נאמר מועדו בפסח ונאמר + במדבר כח + מועדו בתמיד. מה מועדו האמור בתמיד - דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח - דוחה את השבת. ועוד, קל וחומר הוא: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת - אינו דין שדוחה את השבת. מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם, והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח. התחיל מקנטרן בדברים, אמר להן: מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם - עצלות שהיתה בכם, שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון. אמרו לו: רבי, שכח ולא הביא סכין מערב שבת מהו? אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי. אלא, הנח להן לישראל אם אין נביאים הן - בני נביאים הן. למחר, מי שפסחו טלה - תוחבו בצמרו, מי שפסחו גדי - תוחבו בין קרניו. ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר: כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון.

8 תלמוד בבלי מסכת ביצה דף יז עמוד ב

משנה. חל להיות אחר השבת, בית שמאי אומרים: מטבילין את הכל מלפני השבת, ובית הלל אומרים: כלים מלפני השבת, ואדם בשבת. ושׁוין שמשׁיקין את המים בכלי אבן לטהרן, אבל לא מטבילין. ומטבילין מגב לגב ומחבורה לחבורה.

גמרא. דכולי עלמא מיהת כלי בשבת לא, מאי טעמא? - אמר רבה: גזרה שמא יטלנו בידו ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. אמר ליה אביי: יש לו בור בחצירו, מאי איכא למימר? - אמר ליה: גזירה בור בחצרו אטו בור ברשות הרבים. - התינח שבת, ביום טוב מאי איכא למימר? - גזרו יום טוב אטו שבת.

9 תלמוד בבלי מסכת שבת דף צו עמוד א

משנה. הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים, מרשות הרבים לרשות היחיד - חייב. מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצע, רבי עקיבא - מחייב, וחכמים פטרין. כיצד: שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים, המושיט והזורק מזו לזו - פטור. היו שתיהן בדיוטא אחת, המושיט - חייב, והזורק - פטור, שכך היתה עבודת הלויים: שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים, מושיטין הקרשים מזו לזו, אבל לא זורקין.

גמרא: והא דתנן: הזורק ארבע אמות בכותל, למעלה מעשרה טפחים - כזורק באויר, למטה מעשרה טפחים - כזורק בארץ. והזורק בארץ ארבע אמות - חייב. זרק ארבע אמות ברשות הרבים מנלן דמחייב? - אמר רבי יאשיה: שכן אורגי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה. אורגין, מחטיין למה להו? - אלא, שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה. ודילמא גבי הדדי הווי יתבי? - מטו הדדי במחטיין. דילמא בתוך ארבע הווי יתבי? - אלא אמר רב חסדא: שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר ביריעה. - והלא אוגדו בידו! - בניסכא בתרא. - והא במקום פטור קאזלא! - אלא: שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר לשואליהן. - ודילמא גבי הדדי הווי יתבי? - מטו הדדי בחפת. - ודילמא שלחופי הווי משלחפי? ותו: מי שאילי מהדדי? והתניא לודא: (שמות לו) איש איש ממלאכתו אשר המה עשים - ממלאכתו הוא עושה, ואינו עושה ממלאכת חברו! ותו: מעביר ארבע אמות ברשות הרבים מנלן דמחייב? - אלא: כל ארבע אמות ברשות הרבים, גמרא גמירי לה.

10 תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק יא הלכה א

הזורק מרשות היחיד כו' זריקה תולדת הוצאה היא ולא שנייא בין על דעתיה בין על דעתיה דרבנן והוא שנחה מרשות הרבי' לרשות היחיד על דעתיה דרבי אפילו לא נחה על דעתיה דרבנן והוא שנחה דאמר ר' בא בר חונה בשם רב לא חייב רבי אלא על ידי רשות היחיד מקורה מילתיה דרבי יוחנן אמרה אפילו אינה מקורה דאמר רבי אימי בשם רבי יוחנן והוא שתרד לאויר מחיצות רבי אימי בעא קומי רבי יוחנן מתניתא דרבי דרבי עבד אויר מחיצות כממשן אמר ליה דברי הכל היא הכא בגיטין ויתבינייה רבי אומר מקורה ואת אמרת אינו מקורה מה בין גיטין מה בין שבת אמר רבי אילא בשבת כתיב לא תעשה כל מלאכה ונעשית היא מאיליה ברם הכא התורה אמרה ונתן בידה ברשותה שמואל אמר לא שנו אלא למטה מעשרה הא למעלה מעשרה אסור מילתיה דרבי אלעזר אמר אפילו למעלה מעשרה מותר דאמר רבי אילא בשם רבי אלעזר מעגלות למד ר' עקיב' ועגלות לאו למעלה מעשרה אינן אית תניי תני כיצד אית דלא תני כיצד על דעתיה דרבי אלעזר אית כאן כיצד על דעתיה דשמואל לית כאן כיצד רבי יצחק בי רבי אלעזר שאל זרק מרשות היחיד לרשות הרבי' ונזכר עד שהוא ברשות הרבים על דעתיה דרבי עקיבא יעשה כמי שנחה ברשות הרבים ויהא חייב שתים אמר רבי חונה לא חייב רבי עקיבא אלא [דף יג טור א] על ידי רשות היחיד השנייה רבי אבהו אומר בשם רבי אלעזר בשם רבי יוחנן היה עומד ברשות הרבים וזרק למעלה מעשרה רואין שאם תפול אם נחה בתוך ארבע אמות פטור ואם לאו חייב והתני שמואל מרשות הרבים לרשות הרבים היחיד באמצע רואין שאם תפול נחה בתוך ארבע אמות פטור ואם לאו חייב תמן את אמ' אין רשות הרבים מצטרפת והכא את אמר רשות הרבים מצטרפת אמר רבי חונה תמן שאם תפול קרקע שתחתיה רשות היחיד ברם הכא שאם תפול קרקע שתחתיה רשות הרבים תני בשם רבי יודה זרק ארבע אמות ברשות הרבים חייב רבי יודה עבד ארבע אמות ברשות הרבים מלאכה בפני עצמה על דעתיה דרבי יודה ארבעים מלאכות אינן וניתנין לא אתינן מתני אלא מילין דכל עמא מודוויי בהון רבי זעירא רבי יאשיה בשם רבי יוחנן מתופרי יריעות למד רבי יהודה שהיו תופרי היריעות מזרקין את המחטיין אילו לאילו ולא כרמלית היא אמר רבי חנינא מן הצד היו מזרקין